DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

Per 6 maanden voor	Soerabaya. . . .	f 7.50
„ „ „ „	Java.	„ 9.—
„ „ „ „	Buitenbezittingen. .	„ 10.—
„ „ „ „	Nederland. . . .	„ 13.—

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 3 MEI.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is f 2.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het segel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij M. WIJT & ZONEN te *Rotterdam* en bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam*.

No. 35. ZESDE JAARGANG. 1858.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

HET STELSEL VAN CULTURES.

II.

Het denkbeeld om aan den Javaan, als eene billijke vergelding voor zijnen arbeid, na de kwijting zijner belasting, de vrije beschikking over het overige gedeelte van zijnen oogst te verzekeren, was even als het begrip van vrije beschikking over zijn persoon, ten grondslag der instellingen van Java aangenomen, wel gemeend, maar evenmin voor verwezenlijking vatbaar. Om daarvan overtuigd te zijn, is het alleen noodig te weten, op wat wijze de koffij op Java werd geteeld, en van de handen van den planter, in die van den koopman, die dezelve uitvoerde, overging.

Reeds is gezegd, dat de aanplant en het onderhouden van koffijtuinen, aan de dessa's of dorpsbewoners, als eene verpligting was opgelegd, waarin doorgaans de volgende regel werd gevolgd.

Men berekende, namelijk, het aantal huisgezinnen eener dessa, en in evenredigheid daarvan werd eene aanplanting van koffij, bij voorbeeld van een à twee honderd boomen, jaarlijks voor ieder huisgezin aan die dessa opgelegd.

De ambtenaren van het Gouvernement kozen de gronden uit, waar de koffijtuinen zouden worden aangelegd, en belastten de dorps- en andere javaansche hoofden met de uitvoering van den verderen arbeid tot den aanleg vereischt, toeziende, dat er dagelijks een genoegzaam aantal menschen werden te werk gesteld, en zorgende dat de aanplanting ter behoorlijker tijd geschiedde.

Aan de hoofden des volks werd het oproepen der manschap, tot den dagelijkschen arbeid vereischt, overgelaten, en zij regelden dien veelal overeenkomstig de *adat*, schoon willekeur daarop veelal van invloed was.

Eenige inwoners der dorpen waren ten gevolge der volksinstellingen, op aloud gebruik gegrond, van publieke diensten verschoond, terwijl de dorpen, behalve het planten van koffij, ook nog met andere werkzaamheden waren belast, zoo als met het maken en onderhouden van bruggen en met den arbeid die de waterleidingen, als anderzins, vorderen.

Voor de koffijcultuur konden dus, op den duur, slechts een zeker getal personen uit ieder dorp worden afgezonderd, terwijl deze, doordien de koffijtuinen veelal ver van de dorpen verwijderd, moesten worden aangelegd of gelegen waren, van tijd tot tijd door anderen moest worden vervangen. De verdeeling van dien arbeid tusschen de onderscheidene ingezetenen, derhalve geheel aan de Hoofden overgelaten zijnde, en gunst daarin zoo als gezegd, veeltijds, van invloed zijnde, zoo het was ver af, dat de bewoners eener dessa in den aanleg der tuinen, hoofd voor hoofd, een gelijk getal dagen, of eene gelijke mate van arbeid zouden hebben aangewend.

Tot het plukken van de koffij, werden zelfs vrouwen en kinderen te werk gesteld, dan, ook niet alle vrouwen en kinderen zijn daartoe volgens de *adat* verpligt.

De koffij nu geoogst zijnde, zoo deed zich de vraag voor, na welke evenredigheid dezelve tusschen de onderscheidene ingezetenen moest worden verdeeld? Blijkbaar kon dit naar geenen billijken maatstaf, althans niet geëvenredigd aan den arbeid, die ieder daaraan heeft bijgedragen, geschieden.

Bij een volk, dat in verstandelijke ontwikkeling zoo weinig gevorderd is, waren geene schikkingen en inrigtingen te verwachten, waardoor de vruchten, door eenen arbeid als hiervoren bedoeld verkregen, naar billijkheid zouden worden verdeeld; en om zulks te bewerkstelligen door den invloed van een zeer gering aantal ambtenaren, onder millioenen inlanders verspreid, van welke welligt geen tien hunne taal behoorlijk verstonden, was evenzeer onmogelijk, zoo dat ook de dessa-bewoners de geheele beschikking over de oogst aan hunne hoofden overlieten.

Dit had ten gevolge dat al spoedig eene klasse van opkoopers ontstond, meestal Chinezen en Arabieren, die het product van de hoofden overnamen, daarop veelal voorschotten, voor een gering gedeelte in geld, maar meestal in goederen verleenden, en zich tevens verbonden, om de belasting over hetzelve, aan het Gouvernement verschuldigd, te voldoen.

De Javaan is in het algemeen (de hoofden alzoo niet uitgezonderd) in eenen hoogen graad onbedachtzaam, en verkwistend van aard. De goederen en gelden welke hij van de opkoopers in voorschot ontving, werden hem men eenen woekerachtigen interest aangerekend, en bij de aflevering der koffij, was er doorgaans weinig meer te ontvangen.

Dat weinige werd dan onder de bevolking verdeeld, en nog vrij willekeurig, want daar eigenlijk niemand wist, wat hem van den oogst toekwam, vergenoegde een ieder zich met hetgeen men hem wilde betalen, zoo dat ook de koffijcultuur door den gemeenen man werd aangemerkt als een publieke arbeid, gelijk die aan de wegen en waterleidingen, waarvoor niets tegoed gedaan werd.

De oorspronkelijke voordeelen dier cultuur werden dus, bijna uitsluitend, door de chinesche en arabische opkoopers en voor een gering gedeelte, door de hoofden genooten, terwijl de Javaan van dezelve alleen den last droeg.

Immers het omstandige onderzoek, dat deswege heeft plaats gehad, verhandeld bij de Resolutie van 5 Augustus 1832, nº. 35, heeft doen zien, dat de Javaan vroeger voor zijne koffij geen hoogeren prijs had genoten, dan f 6 koper per pikol, en *dat nog slechts in één district*, daar hij in verre de meeste districten slechts f 2 voor de pikol, en op eenige plaatsen zelfs *niets* voor zijn product erlangd had.

Dit was nu het resultaat van afgetrokken bespiegelingen, toegepast op eene maatschappij, welker huishoudelijke wijze van bestaan daarbij niet was geraadpleegd. Men had den Javaan de vrije beschikking over persoon en productive arbeid toegezegd, en hem daarvoor eene belasting of landrente opgelegd, en niettemin was hij gedwongen koffij te planten, en de vruchten van zijnen arbeid waren de vergelding geworden van een aantal bedriegers, die zich te zijnen koste hadden verzadigd.

Men vergelijke nu hiermede de wijze van cultuur op de *adat* gegrond. In dat geval is iedere dessa verpligt, een aantal manschappen te leveren tot het aanleggen van de tuinen, waarvoor zij al dadelijk vrijstelling van landrente geniet. Ieder ingezetene kan dus zijn rijstveld door een ander doen bearbeiden, tegen afstand van dat gedeelte, hetwelk anders aan het Gouvernement betaald moet worden; in dat geval is hij dus alleen met den aanplant der koffij belast, of wel, hij kan daartoe iemand in zijne plaats, stellen tegen genot van dat gedeelte van zijnen oogst, hetwelk, ware hij niet aan deze cultuur dienstbaar,

NAPOLEON I EN DE JEUGDIGE ELLA.

De dagen van 25 en 30 Maart 1814 waren voor de Fransche wapenen allernoodlottigst. Op deze toch werd door de geallieërden bij Lafere-Champenais en Parijs eene glansrijke overwinning op Napoleons legerscharen bevochten, waarvan 't gevolg was, dat den 31 Maart de keizer van Rusland en de koning van Pruissen aan 't hoofd hunner troepen Parijs binnentrokken.

„Parijzenaars! zoo spraken de Verbondenen, wij voeren geenen oorlog met de Fransche Natie, maar alleen met hem, die zich uwen Keizer noemt, dien wij voortaan als zoodanig niet meer erkennen, en hem onbekwaam verklaren tot verdere vredesonderhandelingen." (Engeland had hem nooit als Keizer, maar slechts als Consul erkend, en hem daarom nooit anders dan Bonaparte genoemd.)

De lezer weet, wat er verder voorgevallen is, vóór de 18 Junij 1815 was aangebroken. Het was toch op dien dag, waaraan nog de levendigste herinneringen verbonden zijn, dat Napoleons hoofdmagt bij Waterloo door de Pruisische en Engelsche legers ten eenenmale geslagen werd, ja zoo schitterend, dat de vlugtende vijand na korte vruchtelooze pogingen, zijne hoofdstad, Parijs, in de magt der overwinnaars moest overlaten.

Napoleon had inmiddels van Rochefort ter zee willen ontvlugten, doch moest zich echter aan de aldaar wakende engelsche schepen overgeven, en werd hierop, volgens een gemeenschappelijk besluit der verbondene Mogenheden, als gevangene naar het eiland St. Helena gevoerd, waar hij door de Britsche regering ten strengste bewaakt werd. Velen beweren dat Engeland, ten opzigte van Napoleons bewaken, te ver gegaan zij, in hoeverre dit op waarheid steunen moge, laten wij liefst voor het oogenblik onaangeroerd. Wij onthonden ons ten dezen van alle kritiek.

Engeland toch en Frankrijk leveren — vóór 40 jaren en thans — een groot contrast. Ieder beseft zulks, en wie nog eenigen twijfel mogt voeden, doorloope de geschiedenis dier niet ligt te vergeten jaren.

Wij wenschen de aandacht van den lezer indien 't hem lust, eenige oogenblikken bezig te houden, met Napoleons verblijf op St. Helena. — Onder de vele mededeelingen, die van St. Helena over de bruischende baren des Oceaans naar Europa zijn overgewaaid, behoort ook die van Napoleon I en de jeugdige Ella.

Het was op eenen liefelijken zomerdag, dat de eenmaal zoo groote krijgsman, de nog altijd aan zijn geliefd Frankrijk denkende ex-keizer, zijn verblijf verliet, ten einde in de vrije natuur zich met zijne gedachten bezig te houden. Zich geheel en al met deze aan 't verledene, aan zijne roemrijke overwinningen, aan zijn dierbaar vaderland, aan de geestdrift zijner nooit vermoeide soldaten overgevende, kon 't niet anders, of hij moest tot weemoed gestemd zijn. Van zijn vaderland zoo verre verwijderd, ja uit hetzelve verbannen te zijn, niet de minste hoop koesterende van 't zelve ooit weder te zien — dit alles knaagde onophoudelijk aan zijn hart en leven.

Bovenmate kwelde hem de strenge bewaking der Engelsche regering, welke werd uitgeoefend door den Britschen overste Hudson Löwe. Deze toch deed alles wat hij kon, om zijn treurig lot te verzwaren; zelfs verbood hij Napoleon voor zijne kleeding de groene kleur, waarop de keizer steeds zoo zeer was gesteld geweest. Dat daardoor een onverzoenlijke haat tegen Engeland, tegen Hudson Löwe in 't bijzonder, ontstaan was, behoeft geen betoog. „Ja, gij zoon Albions! gij, die onlans zoo innig uwe regterhand aan Frankrijks kinderen hebt aangeboden, hen uwe wapenbroeders noemt, en verre van uw vaderland, vereenigd, uw kruid en lood gingt verschieten, uw leven opofferen, ten einde gemeenschappelijk, zoo gij zegt, eenen duurzamen vrede te bevechten: wie had vóór 40 jaren aan de mogelijkheid dier alliantie gedacht? Wij wenschen vurigelijk, dat uw verbond datgene moge wezen, waarnaar 't reeds geteisterde Europa zoo reikhalzend uitziet, namelijk, naar eenen vrede, die van duur, die van de zegenrijkste gevolgen kan wezen, kome hij dan, òf uit het Westen, òf uit het Oosten!" Doch keeren wij tot Napoleon terug. Terwijl hij zoo eenigen tijd buiten Longwood (alzoo heette 't kasteel, alwaar Napoleon zijn verblijf hield), gewandeld en gemijmerd had, en zijne schreden huiswaarts rigtte, ontmoet hem Ella. Ella had Papa sedert een uur gezocht, en was niet weinig verheugd, hem eindelijk gevonden te hebben.

De lezer verlangt welligt te weten, wie Ella was?

Welaan, Ella was de dochter des tuinmans op Longwood. Beminnelijk, goed van humeur, had zij den onderdom van 13 jaren bereikt. Tot hiertoe had zij eene gewenschte opvoeding genoten, en werd zij bemind door ieder, die op en bij Longwood woonde. Van niemand, buiten hare familie, was zij meer geliefd en gezocht, dan door onzen hoogen banneling. Napoleon, die dagelijks Longwoods tuin bezocht, en aldaar meestijds Ella ontmoette, had bijzondere voorliefde voor dit jeugdige meisje opgevat. Niet zelden, of 't goede kind ontving 't eene of andere geschenk uit zijne hand. Napoleon en de kleine waren telkens bijeen: altijd deelde de weleer zoo gevierde held in de kinderlijke spelen der jeugdige tuinmansdochter. Wat er ook gespeeld werd, Papa (alzoo noemde zij Napoleon), was er partij van.

Deze vriendschap, deze goede verstandhouding, verdroot

ter kwijting der landrente zou moeten strekken. En hoezeer worden tevens de tjatjas of stamhouders niet door die schikking bevoordeeld, zoo zij aan een of meer hunner woewoengs of arbeiders de taak opdragen, om de koffij te planten.

Het is op die wijze, dat de koffij in de *Preanger Regentschappen* altijd geteeld werd. De Javaan echter betaalde daar nog de tienden van zijnen oogst aan zijne hoofden, doch genoot daarentegen eene betaling voor de koffij, bij aflevering in de groote pakhuizen, van *f* 7 de 125 pond, terwijl bovendien voor iederen pikol *f* 1,60 aan de Regenten en mindere hoofden werdt te goed gedaan, en met deze inrigtingen hebben die regentschappen bestendig grootere voordeelen aan het Gouvernement afgeleverd, dan eenig district. Nimmer is dáár een spoor van oproer of tegenstand tegen het Gouvernement waargenomen, en in diezelfde regentschappen werd zeker meer welvaart onder den Inlander aangetroffen, dan elders, schoon niet altijd dezelfde zucht tot opschik bij denzelven werd opgemerkt.

Uit het vorenstaande is genoegzaam af te leiden, hoe weinig de Javaan bij het beginsel van vrije beschikking over persoon en arbeid gewonnen had, vermits hij onder hetzelve gedwongen is geworden, koffij te planten, nagenoeg om niet; en tevens, omdat door de strekking van het stelsel van landrenten, het bezit van allen grond, verder dan met eigen handen bebouwd kon worden, geene waarde meer had.

De koffijcultuur had dus, wel is waar, in vergelijk tot vroeger jaren, zeer belangrijke uitbreiding erlangd, dan het was er zeer ver van af, dat die tak van industrie met het belang en de neiging van den Javaan, en inzonderheid ook met de hem toegezegde vrije beschikking over persoon en arbeid, strookte; integendeel kon men het gerustelijk daarvoor houden, dat, ware in deze niet op eene gepaste wijze voorzien, daardoor vroeg of laat een geest van algemeene ontevredenheid zou zijn te weeg gebragt.

(*Wordt vervolgd.*)

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den 28sten *April* 1858 N°. 34.

Bij Koninklijk besluit van den 17den Februarij 1858 no. 84, is bepaald, dat eervol zullen worden vermeld bij afzonderlijke dagorders, zoo in Nederland als in Nederlandsch Indie:

de kapiteins luitenant-ter-zee A. A. de Vries, kommandant van Z. M. stoomschip *Amsterdam*, en J. A. Westerouen van Meteren, kommandant van Z. M. stoomschip *Merapi*, de luitenant-ter-zee der eerste klasse N. M. J. Kroef en

de officier van gezondheid der tweede klasse bij de zeemagt B. Carsten;

van het wapen der artillerie in Oost-Indie, de eerste luitenant F. C. H. Gorissen en de tweede luitenant A. N. Ceblijn;

van de militaire geneeskundige dienst in Oost-Indie, de officier van gezondheid der eerste klasse E. W. Muller;

van het wapen der infanterie in Oost-Indie, de kapiteins J. H. Donleben, G. F. de Ravallet en J. C. Immink; de eerste luitenant-adjudant F. C. J. van Dentzsch; de tweede luitenants A. Luijmes, H. Tissot van Patot en G. S. C. Klerk; de adjudant onderofficier F. Balluseck; de sergeanten majoor G. W. Hannaart, J. de Nijs en J. P. Michels; de sergeant stafhoornblazer A. A. J. Moureaux en de sergeant A. Kohlstock; de korporaal-tamboer J. W. Keelenbrink; de korporaal J. Lammertsma en de scherpschutters J. H. Wijgand en A. Vos;

van het wapen der genie en sappeurs in Oost-Indie, de tweede luitenant W. C. L. Buijs, de korporaal J. N. M. le Clerc en de sappeur der eerste klasse S. Rodenhuis;

van het wapen dar artillerie in Oost-Indie, de korporaal G. J. Terwoord en de kanonniers der eerste klasse K. Heijlen en H. Agterberg.

Civiel Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den raadsheer in het hoog-geregtschof van Nederlandsch-Indië Mr. K. H. Noltheniue.

Bij de Sub-Commissie van onderwijs te Madioen.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens vertrek, als lid, H. Fievez, aannemer voor den overvoer van gouvernements producten; onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezene diensten.

BENOEMD:

Tot leden:

Jhr. mr. O. van Nispen, controleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en cultures, en

B. J. J. Vogelpoel, particulier aldaar.

MAGTIGING VERLEEND:

Tot de uitreiking aan den veearts G. L. Reedijk, eener acte van toelating tot de uitoefening der veeartsenijkundige practijk te Batavia.

Schutterijen, enz.

BENOEMD:

Tot officier van gezondheid der tweede klasse bij de schutterij te Samarang, de med. doctor F. H. Th. Herwig.

Bij het corps Pagangers, Mooren en Bengalezen te Batavia.

Tot kapitein-commandant, de eerste luitenant bij dat corps J. C. Sayers.

Bij den Barissan te Sumanap (Residentie Madura.)

Bij het Wapen der Infanterie.

ONTSLAGEN:

Eervol. wegens ouderdom, de eerste luitenants Mas Prawiro en Mas Wangsa Jaija, en de tweede luitenant Kassan.

BEVORDERD:

Tot kapitein, de eerste luitenant Radhen Ario Soedibaija Koesoemo.

Tot eerste luitenants, de tweede luitenants Mas Dipa Yoeda, Mas Soera Troeno en Mas Abdoerahim.

BENOEMD:

Tot tweede luitenants, de kadetten Radin Ario Prawidi Ningrat, Abdoelbahiet, Saiman en Koeseen.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens ziekte, de kapitein Radin Tiktantara.

BEVORDERD:

Tot kapitein, de eerste luitenant Mas Astra Widjaija.

Tot eersten luitenant de tweede luitenant Mas Siegragoena.

BENOEMD:

Tot tweeden luitenant, de kadet Radin Ario Widakdingrano.

BY HET CORPS SAPPEURS.

ONTSLAGEN:

Eervol, wegens ouderdom, de kapitein Mas Astra Saksana.

BEVORDERD:

Tot kapitein, de eerste luitenant Mas Singa Yoeda.

Tot eersten luitenant, de tweede luitenant Radin Ario Soepatma Kesoemo.

BENOEMD:

Tot tweeden luitenant, de kadet Mas Astra Troeno.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. Ms. militaire dienst met behoud van regt op pensioen, de eerste luitenant der infanterie A. H. Geerders.

BEVORDERD:

BY HET WAPEN DER INFANTERIE.

Tot Kapiteins:

Bij het 7de bataillon, de eerste luitenant-adjudant O. H. Musch, van het bataillon, en de eerste luitenant C. Ravesteijn, van het 12de bataillon.

Bij het 10de bataillon, de eerste luitenant adjudant in de eerste militaire afdeeling op Java A. F. de Vassij, en de eerste luitenant R. H. W. C. Manger van het bataillon, en C. P. Frantzman, van het garnizoensbataillon in de Wester Afdeeling van Borneo.

Bij het 13de bataillon, de eerste luitenant J. van Leijden, van het garnizoens-bataillon op Celebes.

Bij het 14de bataillon, de eerste luitenant H. A. P. W. L. von Koch, van het garnizoens-bataillon, in de Wester-afdeeling van Borneo.

Bij het 17de bataillon, de eerste luitenants A. W. F. Heijligers, van het bataillon, en U. G. le Clercq, van het 15de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Westkust, de eerste luitenants C. J. Meijer, van het bataillon, en J. V. Kriesfeld, van het 16de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Palembang, de eerste luitenant P. Peereboom, van het 8de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Banka, de eerste luitenant J. H. A. Pommée, van het garnizoens-bataillon in de tweede militaire afdeeling op Java.

Tot eerste Luitenants:

Bij het 8de bataillon, de tweede luitenant D. T. van Oort, van het bataillon.

Bij het 10de bataillon, de tweede luitenants J. D. E. F. Thijs en J. F. Haus, beiden van het bataillon.

Bij het 12de bataillon, de tweede luitenant F. J. B. J. Bergamin, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Sumatra's Weskust, de tweede luitenant E. D. C. Middelaer, thans adjudant bij den commandant in de Padangsche Benedenlanden, en de tweede luitenants J. A. Quack en C. T. de la Chaux, beiden van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Palembang, de tweede luitenant, L. H. C. Nilant, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon op Banka, de tweede luitenant P. F. C. G. Hedderich, van het bataillon.

Bij de garnizoens-compagnie te Benkoelen, de tweede luitenant H. W. J. A. Gaster, van de commapnie.

Marine-Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de onderbaas van den stelwinkel bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaya, J. Hunt.

DAGEN VAN VERTREK DER LANDMAIL-POST

OVER DIT JAAR VAN SOERABAYA.

Woensdag	5	Mei.
Zaturdag	5	Junij.
Maandag	5	Julij.
Donderdag	5	Augustus.
Zondag	5	September.
Woensdag	6	October.
Zaturdag	6	November.
Maandag	6	December.

En voor de halve maandsmail, den 20sten van elke maand, des middags ten 4 ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 4den Mei.

Voor de toko van de heeren Gebr. Kocken in de stad.

Op Woensdag den 5den Mei.

Voor de woning van den Heer S. Abraham op het komedie plein.

Donderdag den 6den Mei.

Voor de woning van den chinees Limpikhok in de chineesche kamp.

Napoleon's bewaker, den engelschen overste Hudson Löwe, gouverneur vnn Longwood. Zoo menigmalen 't hem maar eenigzins doenlijk was, trachtte hij kwaad zaad te strooijen in 't hart der onschuldige Ella, opdat deze eenen afkeer zou krijgen van haren zoogenaamde Papa. Doch niets vermogt eenigen invloed uit te oefenen op 't gemoed der kleine Ella, wat hij zeide en wat hij deed, alles strekte tot nadere en naauwere aansluiting aan Papa.

„Foei, Ella!" hooren wij hem eenmaal zeggen, „foei, Ella! hoe kunt gij zoo verzot zijn op Napoleon, op den man, die zoo vele onheilen berokkend heeft, op hem. voor wien vroeger ieder vreesde, ja, die *door niemand konde bedwongen worden.*"

Ella begreep niet regt, wat Hudson meende, toen hij sprak van *bedwongen* worden. Na eene door haar aan hem deswegens gerigte vraag, hervatte Hudson: Ella! doe mij genoegen, en laat Papa loopen. Gij zijt te goed, om dagelijks met hem in gemeenschap te zijn. De man, dien gij Papa noemt, is hier, om voor zijne vroegere daden te boeten. Gij weet, dat heb ik u meermalen gezegd, Napoleon was eenmaal een magtig keizer van een groot volk: ieder was bevreesd voor hem; bijna alle volken van Europa waren door hem overwonnen; *niemand kon hem meer bedwingen*, behalve Rusland door zijne magt en Engeland door de zee. Eindelijk, dit weet gij, is hij gevangen en nu in onze magt; hier moet hij boeten. Wilt gij u nu verder met zulk eenen man zoo vriendschappelijk inlaten? Neen, Ella! gewis niet! Hudson, die op allerhande mogelijke wijzen beproefd had, de onschuldige vriendschap tusschen Papa en Ella te verbreken, en ziende, dat niets mogt baten, had eindelijk naauwkeurig acht geslagen op de spelen, die er tusschen Napoleon en Ella plaats hadden. Ten laatste meent hij 't middel gevonden te hebben. Hij gaat Ella de woorden in den mond leggen, die ten doodsteek zullen zijn voor hunne vriendschap. Men merke op, hoe hoogst eenvoudig Hudson zich wist uit te laten bij de onschuldige Ella, maar juist die eenvoudigheid had hare gewenschte uitwerking. Wij zullen later zien, met welk eenen uitslag Hudsons pogingen zijn bekroond geworden.

Daar 't verhaal zijn einde nadert, lieve lezers, zoo verplaatsen wij ons nog eenmaal met onze verbeelding op Longwood. Wij bevinden ons in een der zalen van 't kasteel. Natuurlijk zien wij eens rond. Maar 't oog vindt niet veel 't welk onze aandacht kan boeijen. Vestigt ge uwe blikken naar de muren, dan zijn het twee schilderijen, die u aan vroeger gemaakte batailles doen denken. In den hoek, aan de noordzijde der zaal, vindt ge 't kabinetje, dat tot bergplaats der schrijfmaterialen, boeken, platen enz. dient. Zoo rond warende, ziet ge weinig meer, dat u eenigzins interesseert. Maar midden in de zaal vind ge den held onzer geschiedenis. Treurig is hij daar neder gezeten, aan eene ronde tafel met boeken en papieren. Zijn starende blik, zijn somber uitzigt, welke steeds van jongs af zijn zoo bijzonder kenteeken zijn geweest, hebben hem ook thans nog niet begeven; ze zijn zelf meer in 't oog vallend geworden.

Terwijl we zoo op de hoogte zijn, wordt op eens de deur der zaal geopend, en Ella is naast Papa gezeten. Ella had het bijzonder voorregt immer ongevraagd bij Napoleon te mogen verschijnen. Als in een oogwenk zijn papieren en boeken verdwenen; scherts en vrolijkheid hebben hunne plaats ingenomen. Wat nu gespeeld? 't Spel vangt aan; maar helaas! 't zoude ook 't laatste zijn, dat hier door Papa en Ella zal gespeeld worden. Na zich eenigen tijd vermaakt te hebben, springt Ella op en geeft Papa een tikje, waarbij, vlug als een vogel, Ella zich aan de overzijde der tafel bevindt. Het spel wordt levendiger. men tracht elkander te vangen, maar te vergeefs, iedere sprong is mis; de zaal wordt te klein. Spoedig eene schuilplaats gezocht in de naast de groote zaal gelegene, openstaande zijkamer. Papa volgt haar, en vóór zijne hand uitgestrekt is haar te treffen, gelukt het Ella weder in de zaal te springen, stootende tenzelfden tijde met behendige snelheid de deur achter zich toe. Daar zit Papa gevangen. Dat was eene blijdschap voor de bijna ademlooze Ella. Zij is echter overwinnares. Zij schertst, zij plaagt, zij tergt, zij tart, en hoe Papa er ook op aandringt hem de deur te ontsluiten, haar spot, hoewel onschuldig, wordt grooter. O, ongeluk! Daar vallen haar Hudson's woorden te binnen, en om aan hare zegepraal nog meer luister bij te zetten, roept zij als in éénen adem, met eene beslissende stem: „*Ha, ha! de man, dien de gansche wereld niet kon bedwingen, zit hier gevangen, dien houdt ik hier opgesloten, en moet mij om genade smeeken.*" Nu opent zij de deur, maar — de slag was gevallen, en de vriendschap voor altijd verbroken. Ella's woorden, hoe ook in kinderlijke eenvoud geuit, waren voor Napoleon aan akelige herinneringen verbonden, waren maar al te waar. 's Keizers vrolijk gelaat is veranderd, zijne trekken worden schrikbarend, zijne bleeke kleur gaat in die des doods over, zijn binnenste voert den hevigsten strijd: met geweld verlaat hij Ella en de zaal. Nimmer heeft hij ze willen wederzien. Eene koort grijpt hem aan; hij herstelt, doch de grond was gelegd tot eene inwendige kwaal, waaraan hij, zoo velen willen, gestorven zij.

(*Redactie.*)

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKEN.

Getrouwd:
CH. KOCKEN.
MET
J. J. GERSOM.
SOERABAYA, 1 *Mei* 1858.
Eenige kennisgave. (414)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 4den Mei des ochtends om 11 uur zullen de ondergeteekenden, bij voldoend bod, bij inschrijving verkoopen DE OOGST 1857—1858 van het TABAKSGEWAS **CUBA** bestaande uit 2823 pakken.

Condities te lezen in de localen der Handelsvereenigingen der drie Hoofdplaatsen.

Monsters ter bezigtiging bij de ondergeteekenden van af 18 April van 10 uur 's ochtend tot 3 uur des namiddags.

SOERABAYA, (357)
15 *April* 1858. SCHIMMELPENNINCK & CO.

VENDUTIE.

Op den 5den Mei e. k.

Zal ten kantore van de ondergeteekenden, bij inschrijving en voldoend bod, worden verkocht, eene partij van

J. 297 pakken JAVA TABAK,

weg. circa 52000 *Amst.* ₰ afkomstig van de Tabaksfabriek WIEDANG.

De monsters zullen eenige dagen vóór den verkoop ten onzen kantore te bezigtigen zijn.

(376) FRASER EATON & CO.

VENDUTIE.

Op Woensdag den 5den Mei e. k.
ten huize van den Heer
S. ABRAHAM op het komedieplein,
door **MARTENS & CO.**

Van eenen zeer goed onderhouden INBOEDEL, bestaande in gepolitoerde MEUBELEN, als LEDIKANTEN, TAFELS, STOELEN, BANKEN, LAMPEN, SCHILDERIJEN, SPIEGELS, GLAS en AARDEWERK, en hetgene verder te voorschijn zal worden gebragt. (408)

VENDUTIE.

Den 11den Mei, in het Kampement No. 22.
BIJ DEN
KAPITEIN DER INFANTERIE RAAIJMAAKERS.

Van eenen zeer netten en goed geconserveerden INBOEDEL, bestaande uit: LEDIKANTEN, TAFELS, KANAPES, SCHILDERIJEN, HANG en KLEEDER KASTEN en STAANDE LAMPEN, KRISTAL en GLASWERK enz., voorts WAGENS en HARDLOOPENDE PAARDEN. (409)

VERTREK VAN SCHEPEN.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het extra snelzeilend, voor passagiers bijzonder confortable ingerigt Nederlandsch fregatschip **„ADMIRAAL JAN EVERTSEN,"** metende 1077 ton, gevoerd door Kapt. H. A. TEKELENBURG.

Deze bodem, voerende een geëxamineerden doctor, zal op het einde dezer week van hier naar SAMARANG vertrekken, en wederom van daar naar BATAVIA omstreeks ultimo Mei a. s., terwijl het vertrek van BATAVIA in het begin der maand Junij zal plaats hebben.

Voor passage vervoege men zich alhier bij den gezagvoerder in het *Java-Hotel*, en bij de agenten B. KOPERSMIT & Co alhier en te SAMARANG en BATAVIA. (399)

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigt Nederlandsche schip **GOEDE VERWACHTING** KAPT. W. N. VAN LINDONK, hebbende een geëxamineerden scheepsdoctor aan boord.

Dit schip zal vermoedelijk *den 10den Mei* van hier over BATAVIA vertrekken.

Nadere informatien te bekomen bij

De Agenten,
(410) FRASER EATON & CO.

Iemand het Italiaansch boekhouden verstaande, en genegen zich des avonds met werkzaamheden te belasten, adressere zich onder Lett. P. aan de uitgevers van dit blad. (417)

Een MACHINIST, voorzien van goede getuigenissen, zag zich gaarne geplaatst op eene Suikerfabriek.

Nadere informatien te bekomen onder L. J. W. bij A. W. REMMERT, *Kaliesosok No. 3 te Soerabaya.* (418)

Bij den Scheepsleverancier B. H. KUIPER is gelegenheid tot plaatsing van iemand, geschikt om werkzaamheden op de reede te verrigten. Men gelieve zich in persoon te adresseren. (407)

Tegen medio Mei bestaat bij den ondergeteekende gelegenheid tot plaatsing van LEERLINGEN IN DEN HEELEN EN HALVEN KOST.

Onderrigt zal gegeven worden in de vakken van het lager onderwijs, de Fransche taal en vrouwelijke handwerken.

Gedurende de morgen-uren zal de zorg en leiding der kinderen toevertrouwd zijn aan zijne echtgenoote en zusters.

(404) P. C. VAN GHERT.
Gouvernements-Onderwijzer.

Op eene der volkrijkste standen wordt tegen billijke huurprijs aangeboden EEN FRAAI VOORGEBOUW met TWEE KAMERS, EENE ACHTERKAMER, WAGENKAMER en STALLING, enz., enz.

(422) Bij H. MARTENS.

WISSELS OP NEDERLAND.

(424) Bij FRASER EATON & CO.

BOEKBINDERIJ EN KANTOORHANDEL

VAN
GEBR. GIMBERG.

RODGERS PENNEMESSEN

Superieure qualliteit. (423)

PUIKE KOFFIJ

Per 1/10, 1/4 en 1/2 pikol en meer, verkrijgbaar *tegen zeer billijken prijs.*

(419) Bij DE STURLER & FAGNOTTI.

BIJ K. GOEDHARDT

GEMBLONGAN.

Is voortaan op *Zaturdag* te bekomen VERSCH KALFS- en SCHAPENVLEESCH. (420)

OVERHEERLIJK DOORREGEN ROOKSPEK, per vat en per pond zeer goedkoop.

Kalimaas (421) Bij H. MARTENS.

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO.

VOOR LEESGEZELSCHAPPEN
nog verkrijgbaar:

ALBUM DER NATUUR. 1858. . .	ƒ 9.—
DE GIDS. 1858.	„ 30.—
ASMODEE. 1858.	„ 15.—
DE INDIER. 1858.	„ 40.—
L'ILLUSTRATION. 1858.	„ 36.—
LA REVUE BRITANNIQUE. 1858. .	„ 34.—
THE ILLUSTRATED LONDON NEWS.	„ 50.—
THE PUNCH. 1858.	„ 22.—
DIE FLIEGENDE BLATTER. 1858.	„ 9.—

(311)

BERLIJNSCH ZILVEREN LEPELS en VORKEN, in verschillende grootten.

(389) Bij MOHAMAT TAIR.

NEDERLANDSCHE STAATS LOTERIJ.

De handelscrisis buiten Oost-Indie heeft ook hier, zoo als bekend is, sommige handelshuizen getroffen. Die slag aan den groothandel toegebragt, werkt nadeelig terug op den kleinhandelaar en stelt *ons* inzonderheid, door de non-acceptatie van onze remises naar Nederland, buiten staat, aan de bestellingen van Loten voor de 235ste Nederlandsche Staats-Loterij te voldoen, die wij aangenomen hadden.

Wij hebben intusschen, het geval voorziende, met de mail van 20 Maart. ll. op nieuw gelden in Nederland beschikbaar gesteld, en kunnen dus de verzekering geven dat degenen onzer begunstigers, die hunne bestellingen willen verlengen tot de 236ste Nederlandsche Staats-Loterij, waarvan de collecte in de maand Junij eerstkomende geopend wordt in hunne verwachting om loten te bekomen met de laatste mail, welke in die maand uit Nederland vertrekt, niet zullen worden te leurgesteld.

Voor degenen die hiermede geen genoegen nemen en alzoo de bij ons gestorte gelden wenschen terug te erlangen, zijn die gelden op vertoon der door ons afgegevene kwitantien ten onzen kantore beschikbaar.

(413) E. FUHRI & CO.

VERHUISD

Van de *Gatottan* naar de *Boomstraat*, naast het Protestantsche weeshuis het:

DAMES MODE MAGAZIJN

VAN
MEJUFVROUW M. DE BRUIJN.
PAS ONTVANGEN

KEURIGE ORGANDIE JAPONNEN à volants, en montants, WAAIJERS, VEERENBLOEMEN, GEKLEURDE GLACÉ ZIJDE, , GARNITUREN etc. etc. (415)

BOEKHANDEL VAN E. FUHRI & CO.

MET DE MAIL ONTVANGEN

AURORA. 1858.	ƒ 10.—
Eenige opmerkingen omtrent de Java koffijveilingen.	„ 1.—
F. W. C. BLOM. Beschouwingen betreffende de verkoopwijze der Oost-Indische produkten door de Nederl. Handelmaatschappij.	„ 1.—
J. J. A. SANTHAGENS. Versnelde gemeenschap tusschen Java en Nederland, enz. .	„ 2.—
ALPHABETISCHE NAAMLIJST der Nederl. koopvaardijschepen varende op de Indien.	„ 2.—
STAAT der Nederl. zeemagt en koopvaardijvloot.	„ 2.—
ALMANAK-ASMODÉE. 1858. . . .	„ 3.—
RESIDENTIE- en Stads-almanak. 1858.	„ 10.—
ANNUAIRE de la Revue des Deux Mondes.	„ 20.—

(412)

Dr. S. P. TOWNSEND'S

COMPOUND FLUID EXTRACT OF SARSAPARILLA.

Dit geneesmiddel, bekend wegens deszelfs bijzondere heilzame uitwerking op het bloed, in velerlei ziekten, voornamelijk ter genezing van borstkwalen en andere ongesteldheden, die haren oorsprong hebben in eene ongeregelde of belemmerde bloedsomloop, is verkrijgbaar tegen ƒ 10.— rec. per flesch bij

(321) E. FUHRI & CO.

EENE PARTIJ IJZEREN SPIJKERS

Van alle dimensien, tusschen 1½ en 8 Eng. dm. tegen verminderde prijzen verkrijgbaar

(403) Bij J. LLOYD & CO.

BENDIE JASSEN

en

ROZEN WATER.

(380) Bij MOHAMMAT TAIR.

ECHTE

ITALIAANSCHE GUITARSNAREN.

Gesorteerd in stellen van 1 E, 2 A, 3 D, 3 G, 3 B en 15 kwintsnaren.

(359) Bij E. FUHRI & CO.

SOERABAYA den 3den Mei 1858.

Wij zijn uitgenoodigd aan de belanghebbenden mede te deelen dat de exercitien der schutterij, gedurende de maand Mei zullen plaats hebben, voor het geheele bataillon op Dingsdag den 4den en 18den, en met de lijntjes op Dingsdag den 11den dezer maand.

— In ons Nummer van 8 April ll. maakten wij melding van de op handen zijnde komst alhier van den heer Marten Simonsen, solo-violist van Z. M. den Koning van Denemarken.

Thans vernemen wij dat deze virtuoos, die te Batavia en Samarang welverdienden roem heeft ingeoogst, het voornemen heeft om zich met eene der eerste stoomboten van laatstgenoemde plaats herwaarts te begeven en alhier één of twee concerten te geven.

— Naar wij vernemen, is onlangs aan de regering dezer gewesten het voorstel gedaan, om, van af Anjer tot Banjoewangi, een spoorweg over Java aan te leggen, welke met verschillende binnenresidentien vertakkingen zal hebben. Het benoodigde kapitaal moet op eene som van 125 millioen guldens geraamd zijn.

Aan het hoofd der verzoekers om concessie bevindt zich een drietal zeer invloedrijke personen, zoodat er hoop bestaat, dat deze lang gewenschte onderneming eindelijk in ernstige overweging genomen worden en welligt tot stand komen zal. (*Java Bode.*)

BANDA. — Het weder is hier gedurende de maand Februarij, over het geheel genomen, fraai en stil- gewest; nu en dan woeijen er echter vrij hevige westen- en noordwesten winden, gepaard met zware regenbuijen.

De oogst der notenmuskaat heeft, over de maand Februarij, bedragende 4.665,027 notenspitten, uitmakende omstreeks 37,320 ponden noten en 9.330 ponden foelie. (*Jav. Courant.*)

NEDERLAND.

Amsterdam 6 Maart. Heden werd door de arronddissements regtbank alhier (tweede kamer) uitspraak gedaan in de volgende belangrijke zaak:

De gedaagden hebben conservatoir arrest gelegd op zekere scheepslading, als houders van twee wissels, door de afzenders der lading getrokken op de geconsigneerden, die de acceptatie hebben geweigerd, antwoordende: geene cognossementen of schepings-documenten te hebben ontvangen, Deze geconsigneerden nu eischten opheffing van het arrest, op grond dat zij, als houders der cognossementen en facturen van de lading, eigenaars er van zijn, hetwelk hun door de gedaagden werd tegengesproken.

Op de pleidooijen van Mr. J. Pinner voor de geconsigneerden en Mr. A. S. van Nierop voor de arrestanten heeft de regbank in substantie het volgende overwogen:

Dat de gedaagden als houders der van non-acceptatie geprotesteerde wissels, zijn schuldeischers der trekkers.

Dat zij teregt het arrest gelegd hebben, daar de trekkers geene bekende woonplaats binnen het Rijk hebben.

Dat de eischers den eigendom van de gearresteerde goederen niet hebben bewezen.

Dat toch de cognossementen op de geconsigneerden irregulier geëndosseerd, zijn titels van bezitregt, geldig tegen den schipper tot uitlevering der lading, maar geene titels van eigendomsovergang.

Dat ook de facturen, door de eischers overgelegd, niet gestaafd door correspondentie of quitanties, het beweerde bewijs niet kunnen leveren.

Dat toch de factuur slechts dan eigendom overdraagt, als de bedoeling om eigendom over te dragen van elders blijkt.

De regbank heeft op deze overwegingen den eisch tot opheffing van het beslag ontzegd en de eischers in de kosten van het geding verwezen.

ENGELAND.

Als een bewijs van den spoed, waarmede tegenwoordig de berigten worden overgebragt, kan dienen, dat men te Londen in vijf-en-twintig dagen tijds kennis krijgt van het nieuws in Indie. De wijze, waarop deze berigten, die een afstand van 5,000 mijlen afleggen, overgebragt worden, is als volgt: De stoomboot heeft om van Calcutta te Suez aan te komen, vier-en-twintig dagen noodig. Zoodra dit vaartuig te Suez aankomt, verzendt de Engelsche consul, door den electrischen telegraaf, den korten inhoud van de aangebragte tijdingen naar Alexandrië. Van daar worden zij langs een onderzeeschen draad naar Malta bezorgd; van Malta naar het eiland Sardinie, en van Sardinie naar Algiers op gelijke wijze. Van Algiers worden de berigten door middel van een vierde onderzeesche lijn naar Marseille overgeseind; van Marseille naar Calais gaan zij over den draad, die langs de fransche spoorwegen loopt; van Calais naar Dover wordt tot de overbrenging een vijfde onderzeesche draad gebezigd, en eindelijk de electrische telegraaf van Dover naar Londen. En toch worden er tot de verzending van berigten van Suez naar Londen op deze vrij omslagtige wijze niet meer dan ruim 24 uren vereischt.

FRANKRIJK.

De procureur-generaal Chaix d'Est-Ange heeft den 21 Februarij het verzoek ontvangen van de beide hoofdbeschuldigden in den aanslag van 14 Januarij, Orsini en Pierri, om zich bij hen te vervoegen. De proc.-generaal had daarop een zeer landurig onderhoud met hen, waardoor in het paleis van justitie het gerucht in omloop kwam, dat de beide beschuldigden gewigtige zaken geopenbaard hebben. Iets naders heeft men evenwel nog niet vernomen. Te oordeelen naar het karakter en naar de houding, die de beide zamenzweerders sedert hunne arrestatie aan den dag gelegd hebben, bestaat er weinig waarschijnlijkheid voor de bewering, dat zij tot bekentenissen zouden gekomen zijn.

Uit de acte van beschuldiging vernam men wijders eenige nadere bijzonderheden. De acte doet op uitvoerige wijze de rollen uitkomen, die elk der beschuldigden in den aanslag te vervullen had doch zij bevat daarentegen weinig nopens zijne uitvoering. Als getuigen zullen ook de gewonde soldaten optreden. Reeds heeft de minister van nenbinlandsche zaken de generaal Espinasse, de directeuren van de voornaamste Parijsche dagbladen bij zich ontboden, ten einde zich met hen te verstaan nopens de mededeeling van de debatten in hunne bladen. Men is overeengekomen, om uitsluitend de verslagen der juridische bladen *le Droit* en de *Gazette des Tribunaux*, hierbij ten grondslag te nemen. Doch de verslagen dier bladen zullen, alvorens in het licht te verschijnen, aan het oordeel van den president van het hof van Assises onderworden worden, waarschijnlijk met het doel om het min voegzame daaruit te schrappen.

Het proces van Orsini c. s. is vervolgens op 25 Febr. voor het hof van assises te Parijs begonnen. Reeds ten 7 ure 's morgens verdrong eene menigte nieuwsgierigen elkander voor het paleis van justitie. De heer Chaix d'Est Ange is met de waarneming van het openbaar ministerie en de heeren Jules Favre, Nogent St. Laurent, Mathieu en Nicolet met de verdediging der beschuldigden belast. Het aantal opgeroepen getuigen bedraagt 40. Hét eerste openbare verhoor bragt niets bijzonders aan het licht. Het kan als volgt zamengevat worden: Gomez heeft uit gehoorzaamheid gehandeld; Rudio om voor geen lafaard gehouden te worden; Orsini had op de onafhankelijkheid van Italie het oog gevestigd, hebbende hij overigens een gedeelte zijner vroegere verklaringen herroepen, zonder zijne medebeschuldigden te bezwaren; Pierri blijft volstandig beweren, dat hij vreemd is aan het complot. — Men heeft opgemerkt, dat de heer Delangle, president van het hof van assises, veel onpartijdigheid en gematigdheid aan den dag heeft gelegd.

Op 26 Febr. vernam men, dat het hof in deze zaak uitspraak gedaan heeft. Er waren aan de jury 172 vragen gesteld. Allen werden bevestigend beantwoord. Dientengevolge zijn Orsini, Pierri en Rudio ter dood veroordeeld. Zij zullen de straf der vadermoorders ondergaan.

Gomez, ten wiens opzigte de jury verzachtende omstandigheden heeft aangenomen, is tot altijddurenden dwangarbeid veroordeeld.

Orsini heeft daarna den volgenden brief aan den keizer der Franschen gerigt:

„De getuigenissen, die ik tegen mij zelven heb afgelegd, in het staatkundig proces, begonnen naar aanleiding van den aanslag op 14 Januarij, zijn voldoende om mij ter dood te doen veroordeelen, en dien dood zal ik ondergaan, zonder genade te vragen, zoowel om mij niet te vernederen voor hem, die de ontluikende vrijheid van mijn ongelukkig vaderland heeft gedood, als ook omdat in den toestand, waarin ik mij bevind, de dood een weldaad voor mij is.

„Bij het einde van mijne loopbaan wil ik nogtans een laatste poging wagen om mijn vaderland, Italie ter hulp te komen, welks onafhankelijkheid mij tot dusverre alle gevaren deed trotseeren, alle offers te gemoet gaan. Dat was het voorwerp mijner genegenheid, en het is die laatste gedachte, welke ik in de woorden wil nederleggen, die ik tot Uwe Majestei rigt.

„Om het tegenwoordig evenwigt van Europa te handhaven, moet Italie onafhankelijk zijn of moeten de ketenen verligt worden, waarmede Oostenrijk het in slavernij houdt. Zal ik ten gunste van Italies bevrijding vragen, dat het bloed der Franschen er voor gestort worde. Neen, zoo ver ga ik niet. Italia vraagt dat Frankrijk niet tegen haar intervenieere; het vraagt dat Frankrijk Duitschland niet toesta Oostenrijk te ondersteunen in den strijd, die welligt weldra beginnen zal. Dit nu juist is het wat uwe majesteit doen kan, als zij *wil.*" enz. enz.

De brief eindigt aldus:

„Dat uwe majesteit den laatsten wensch van een patriot aan den voet van het schavot niet versmade; dat uwe majesteit mijn vaderland bevrijde, en de zegeningen van 25 millioen burgers zullen haar in de nakomelingschap volgen.

— Het proces van Orsini, c. s. heeft eene nieuwe industrie in het leven geroepen. Een Engelsch stenograaf (aanteekeningen mogt men, zooals men weet, bij de debatten niet houden) die de behandeling heeft bijgewoond, toonde zulk een sterk geheugen te hebben, dat hij gisteren avond in drie salons de acte van beschuldiging en alle vragen en antwoorden gedurende de debatten heeft herhaald. Hij moet bij deze voordragt in één avond niet minder dan 1500 fr. gewonnen hebben.

— Men had wel niet kunnen denken dat de geschiedenis van den halsband van Marie Antoinette nog eens aanleiding tot een proces zou geven. En toch, is het zoo. Zoo als men weet, trok de kardinaal de Rohan, na in 1784 korten tijd lid te zijn geweest van de constituerende vergadering, naar een gedeelte van zijn kerspel, dat op den regter Rijnoever lag. Hij overleed in het groothertogdom Baden, na eerst zijne nicht, prinses Charlotte de Rohan, thans gerepresenteerd wordende door de prinsen de Rohan in Boheme, tot universeele erfgename benoemd te hebben. De erfgenamen der regten van de heeren Böhmer en Bassange, hofjuweliers van Lodewijk XVI, procederen op dit oogenblik, tegen de prinsen van Rohan over de schuld, die uit den verkoop van den bekenden halsband resulteerde.

ITALIE.

Er zijn sommige zaken die men veel in romans en andere vertelsels vindt opgedischt, zonder dat men die ooit, dan wel slechts hoogst zelden, in de werkelijke wereld ziet gebeuren. Iets dergelijks kwam dezer dagen te Verona aan het licht, en moet het ook nu nog, niettegenstaande het feit daar voor ons ligt, de grootste verwondering baren, hoe eene moeder zoo onverschillig kan zijn dat zij haar eigen kind niet herkent.

De jonggeboren erfgenaam van eene der adelijkste familiën van Verona werd ettelijke jaren geleden te minne besteed, en op een dag van eene ladetafel vallende, brak hij zijn armpje. Toevallig kwam kort daarop de adelijke moeder haar kind bezoeken, hetgeen in lang niet scheen gebeurd te zijn, want de zoogmoeder, bang om met de waarheid voor den dag te komen, liet haar eigen kind zien in plaats van het kleine graafje, en de moeder merk-

te er niets van. Een tamelijk goed bewijs dat de boerenkindertjes van even edel gehalte zijn als die van graven en baronnen; of anders-om, dat de adelijken van even gemeene stof zijn gevormd als de plebeiers, hetgeen op hetzelfde neerkomt. De zoogmoeder ziende dat de ruiling gelukte en meenende dat een graaf gelukkiger was dan een boer, waagde zich niet aan eene tweede ruiling, maar liet de dwaling voortduren, zoodat het kleine boertje, na voldoen de te hebben genoten van zijns moeders melk, in het grafelijk paleis de opvoeding eens edelmans werd gegeven, terwijl het adelijke kind op de boerderij bleef en leerde met de meeste juistheid eene ploeg te besturen. — Kort geleden stierf de boerin, nadat zij op haar sterfbed haar geweten had ontladen van het geheim dat haar alleen bekend was.— In het belang der beide belanghebbende partijën was het waarschijnlijk beter geweest dat zij haar geheim had medegenomen, want haar zoon, de gepolijste boer, is reeds gehuwd met eene edele dame en zal het dus uiterst moeijelijk zijn de zaken zóó te schikken dat niet allen zich even ongelukkig gevoelen.

TURKIJE.

Tijdingen van Constantinopel luiden dat de nieuwe minister van policie, Mehemed Pacha, de policie der hoofdstad volgens het fransche stelsel heeft gereörganiseerd. De stad is in vier hoofdwijken verdeeld, die onder bewaking van 700 policiedienaren zijn gesteld, terwijl des nachts de straten door patrouilles zullen worden doorkruist. — Deze maatregelen hadden algemeene tevredenheid onder de bevolking verspreid, en men hoopt dat daarmede een einde zal gemaakt zijn aan de menigvuldigheid der misdaden die reeds zoo lang de straten dier hoofdstad onveilig maakten. Nog slechts zeer kort geleden werd een Engelsch ingenieur het slagtoffer der Turksche roofzucht in de onmiddelijke nabijheid van Constantinopel. — De Heer John Tenniswood, belast met het toezigt over de mijnwerken te Ismidt, ging naar Constantinopel om gelden te ontvangen, en het schijnt dat het doel zijner reis aan zijne moordenaars niet is onbekend gebleven.

Laat in den avond van den 27 December kwam hij te Ismidt terug, waar hij zich dadelijk te paard zette om, door eenen bediende gevolgd, zich naar de mijnen te begeven. Tusschen Guebere en de mijnen gekomen hoorde de bediende het knallen van eenige schoten en zag zijn meester van het paard vallen. — De man, door schrik bevangen, rende in allerijl door naar de mijn om hulp te halen, en met eenige menschen teruggekomen zijnde, vonden zij het lijk van den Heer Tenniswood op den weg liggen. — Hij had vijf wonden: de linkerarm was boven de elleboog gebroken, twee kogels waren in de regterzijde ingedrongen, een van welke in de ruggegraat was blijven steken; een vierde kogel was hem door de regterhand gegaan en de laatste had hem de ringvinger van de linkerhand verbrijzeld. — Naauwelijks was deze moord te Constantinopel bekend geworden of de nieuwe minister van policie zond drie zijner beste dienaren naar Ismidt. — Bij nader onderzoek bleek het dat twee van des vermoorden bedienden zich uit de voeten hadden gemaakt, waarom men met eenigen grond veronderstelt dat die hunnen meester hebben vermoord, ten einde zich meester te maken van het geld dat hij bij zich had. Er zijn ook zekere kenteekenen die reden geven om te veronderstellen dat de eerste schoten niet voldoende waren om het ongelukkig slagtoffer het leven te benemen en de moordenaars dus hun werk voltooid hebben nadat hij op den grond lag. — Men is de misdadigers reeds op het spoor.

ZUID AFRIKA.

— Men leest in den *Zuid Afrikaan* van 2 Februarij ll. het volgende:

Natal kwijnt nog steeds onder de zwarigheden met de Zulus. De jongste dagbladen uit die streken zijn belangrijk genoeg. In weerwil van een zeer ontmoedigend gebrek aan arbeiders, gaat de nijverheid, vooral de suiker kultuur, zeer vooruit. Er is 82.000 pond meer aan invoer dan in 1856.— De uitvoer is niet even zeer toegenomen, maar als die kolonie zich maar vrij kan ontwikkelen, dan zal binnen weinige jaren haar uitvoer den invoer evenaren, zoo al niet overtreffen. Voor hen, die niet heel veel denkbeeld van staatshuishoudkunde hebben, mogen wij opmerken, dat ruime invoer even zeer van voorspoed getuigt als toenemende uitvoer. Wat er van staatswege aan de inboorlingen gedaan is kenmerkt zich als gewoonlijk door onverstand en onregtvaardigheid. Een opperhoofd aan de grenzen weigert om wegens eene beschuldiging van medepligtigheid aan eenen moord voor den Magistraat te verschijnen. De Magistraat geene magt hebbende om hem te dwingen, brengt de zaak voor de hoogere overheid. De Luitenant-Gouverneur en de Koloniale Secretaris trekken daarop aan het hoofd van een troep geïmproviseerde soldaten, karabiniers der hoofdstad genaamd, met al den benoodigden praal naar de verwijderde plek, waar de misdadiger zich ophoudt. Z. M. Matijan, onderhands (niet van staats wege) vernomen hebbende, dat eene dagvaarding het gewone voorspel eener opknooping is, kiest met al zijne roerende have,— die trouwens niet zulke goede beenen heeft als haar eigenaar,— het hazenpad, en stelt zich onder de bescherming van den gevreesden Ketchwaija. De edele krijgshelden, wat te laat komende om hun vijand te straffen, en juist niet heel erg er op gesteld om een opperhoofd tegen zich in te nemen, de eerste lettergrepen van wiens naam juist geen heel aangename gedachten bij een Engelschman plegen op te wekken, maken eenige duizenden stuks vee van geheel onschuldige personen buit, die hen juist in den weg kwamen, en trekken met deze zegeteekenen naar huis, magtig opgewonden met hun krijgsroem.

— Het rapport van eene publieke vergadering, met den Heer H. J. Meller als voorzitter, en waar men de middelen zou beramen om het eenige noodige, arbeiders, aan te schaffen, brengt de eenigzins ontmoedigende daadzaak aan het licht, dat de handelingen der Regering in den laatsten tijd den voorspoed meer belemmerd dan bevorderd hebben. De kolonisten, ondervonden hebbende dat van de 100,000 inboorlingen die in het vruchtbaarste deel der kolonie geplaatst zijn, slechts zeer weinigen redelijke arbeiders zijn, hebben eene commissie benoemd om een verzoekschrift aan de Regering op te stellen tot het wegruimen van alle hinderpalen, die de komst der Amatongas, een landbouwenden Zulu-stam, van nijverder geaardheid dan de rest, in den weg worden gelegd. Of het intusschen verstandig is om in een land, waar tegen elke 100 inboorlingen slechts 6 Europeanen gevonden worden, het getal der eerstgenoemden nog te vergrooten, daar twijfelen wij aan. Sommige lieden beginnen dan ook bang te worden, en te verlangen, dat er in de kolonie eene sterke krijgsmagt gehouden worde.— Nu, dat is een goed middel, maar wat duur, en dat men dus niet ligt krijgen zal tenzij men belastingen wil betalen, die welligt alle ondernemingen zouden belemmeren. Als de bescherming van Britsche troepen te veel kost, zou dan de Regering er iets tegen hebben om een Duitsch legioen er heen te zenden, niet om de Zulus te dwingen om hun brood als eerlijke arbeiders te verdienen, maar om bij de hand te zijn als er eens eene muiterij der gekleurde bevolking plaats heeft, iets wat toch onder de mogelijkheden behoort waartegen de Regering zich moet wapenen? Indie heeft ons eene smartelijke les geleerd, die ons voor altijd van de dwaasheid moet genezen om de gezindheid der inboorlingen te vertrouwen, wanneer zij de kolonisten in getal zoo zeer te boven gaan, dat de Regering al heel wat verantwoordelijkheid op zich laadt als zij de zaken zoo laat blijven.

Mauritius. — De *„Meteor,"* van Mauritius den 4 dezer, is op ll. Maandag alhier aangekomen met eene lading, suiker, enz. Uit de berigten met dezen bodem ontvangen, zien wij dat het eiland Bourbon op den 16 Januarij weder door een hevige orkaan was bezocht, waardoor verscheidene distrikten zwaar geleden hebben. Boven de 30 vaartuigen waren verpligt in zee te steken, het meerendeel waarvan in de haven terug gekeerd zijn, eenige gedeeltelijk en andere geheel masteloos. Een vaartuig, de *„Maria Stella,"* had op de kust schipbreuk geleden, waarbij drie van de bemanning waren omgekomen. In de distrikten St. Paul en St. Leu waren boven de 40 personen verdronken.

— De heer Ali Ben Sou Alle, onlangs alhier aangekomen, is voornemens dezer dagen een Concert te geven. Hij bespeelt de piano, de groote en kleine clarinet, nog een ander instrument in navolging van den Schotschen doedelzak, maar vooral de *Turkophone* en *Turkophonine*, instrumenten door zekeren Duitscher met name Sax uitgevonden. Op deze laatste instrumenten had de heer Ali Ben Sou Alle, die zelf een voornaam compositeur en tenorzanger is, zich eenigen tijd geoefend, en toen dezelve door hem bij de groote Londonsche tentoonstelling in het Glazen Paleis vertoond en bespeeld werden, werd hem de eerste medaille toegewezen. Overal, zoowel in Europa als elders, waar de heer Ali Ben Sou Alle gespeeld heeft,— en Koningin Victoria, Prins Albert en Keizer Napoleon waren onder zijne hoorders, — heeft hij den grootsten roem weggedragen. De toonen welke door de beide nieuwe instrumenten worden te weeg gebragt, worden beschreven als „zacht, mollig en rond; geenzins vermoeijend; maar integendeel een gevoelvollen weerklank in het binnenste te weeg brengende, en zoo wegslepende dat men ze als het ware zou willen naijlen."

De vader van den heer Ali Ben Sou Alle was Secretaris van het Turksche Gezantschap te Parijs. Zijne moeder is eene Fransche vrouw. Alhoewel hij van Turkschen oorsprong is, werd hij, krachtens de voorwaarden door zijne moeder voor het huwelijk bepaald, in de christelijke godsdienst opgevoed. Zijne opleiding als toonkunstenaar heeft plaats gehad in het Conservatoire Royale te Parijs.

Britsch Kafferland. — De *Anglo African* van den 11den Febr. zegt, dat er uit dat oord op Zondag eene expresse is aangekomen, welke de tijding zou hebben gebragt van den oproerigen staat van het Duitsche Legioen, zoo erg, dat er Majoor Gowlen geschoten was. Noch het plaatselijkelijk blad, noch de correspondent van de *Anglo African*, maakt van dit voorval eenig gewag en het blad maakt er daarom slechts melding van als een gerucht, dat evenwel zeer waarschijnlijk is, wanneer men de daadzaak in aanmerking neemt, dat er meer dan 400 uit het corps zijn weggeloopen en dat er luid en jammerlijk geklaagd wordt, dat de manschappen de slagtoffers van het tegenwoordige stelsel worden, dat de officieren toelaat hen van het noodige te voorzien en hen dwingt al wat zij noodig hebben van hen te koopen. Het Legioen zal van den 1 dezer, weder op halve soldij worden gesteld. De Gouverneur had mede de wegpartijen bedankt, alsmede de Kaffers met dezelve gebezigd.

Het verbranden van de bark *„Duke of Portland"* op zee, — kapitein C. Harden, gewezen bevelhebber van dit vaartuig, heeft ons het volgende medegedeeld omtrent bovenstaande ongeluk:

De bark *„Duke of Portland,"* 496 ton, vertrok van Ardrossan met steenkolen geladen naar Singapore op den 9 Julij. Op den 18 November breedte 24. 46 Z. en lengte 100. 28 Oost zag men rook komen door het hoofdluik. De luiken werden afgenomen en steenkolen over boord geworpen om bij het vuur te komen, maar, na omtrent 50 ton over boord geworpen te hebben, begon de rook toe te nemen. In de hoop van het vuur te dempen werden de luiken weder opgezet en vast geklampt. In den morgen van den 19 werd de timmerman gelast een gat te boren aan stuurboord zijde van het dek om te zien of er nog rook in het ruim was. Naauwelijks had hij het gat geboord of eene ontploffing had plaats, welke de luiken afsloeg en het vaartuig zeer schudde. Alle handen werden vervolgens gebezigd om water op de steenkolen te werpen, waar de meeste rook was. Na omtrent vier uren water gegooid te hebben, verminderde de rook, maar om te beletten dat het smeulend vuur veld won, hielden de manschappen niet op met water gooijen en hetzelve weder uit te pompen op de kolen. Na gemelde ontploffing werd de groote schuit neergelaten, met proviant en water voorzien en op touw genomen. Op Zaturdag morgen den 21 November te 8 uren was de hitte zoo geweldig, dat het onmogelijk was voor iemand om op dek te blijven. Eene andere poging werd gedaan om het vuur te smooren door al de luiken te verzekeren en de gaten in het dek gemaakt te stoppen, maar zonder gevolg. In den loop van den dag had eene tweede ontploffing plaats, welke de deksels van de luiken afsloeg, en de vlammen begonnen uit te slaan uit de voorluiken. Te 3 ure p. m. was de hitte zoo groot dat men dadelijk maatregelen nam om het vaartuig te verlaten. De stuurboords-boot werd nedergelaten en al het scheepsvolk werd in de groote boot gezet, behalve de kapitein, de eerste en tweede officieren, de timmerman, de kok en zeilmaker, die tot 6 ure p. m. aan boord bleven, wanneer de vlam zoowel uit de groote als uit de voorluiken sloeg. Zij verlieten vervolgens het wrak, maar de boten bleven vast van achteren in de hoop dat het een of ander schip het vuur zoude zien en tot hulp komen. Te 9 ure p. m. brak het vuur langs het groote luik uit. Te 11 ure p. m. werden de voor en groote masten verbrand niets overlatende dan de bezaansmast, de helft van het galjoen werd ook verbrand gelijk met het water en het was niet meer mogelijk bij het brandende wrak te blijven. De boten werden noordwaarts gestuurd zijnde men tijdens het verlaten van het vaartuig omtrent 940 mijlen van Java hoofd. De kapitein, officieren en manschappen waren in deze boten tot den 3 December, wanneer een vaartuig zich aan den horizon vertoonde; daar het stil was, roeide men daarheen; bij hetzelve komende bleek het een Hollandsch schip te zijn, de *„Henriette & Elisabeth Susanna,"* kapitein C. van Vreen, van Samarang, bestemd naar Rotterdam. De kapitein, de officieren en het scheepsvolk werden zeer goed behandeld aan boord van dit schip tot dat zij in deze haven geland werden op Maandag den 21 December. — *Mauritius Com. Gazette.*

NIEUW GUINEA.

Het *Algemeen Handelsblad* bevat de volgende beschouwingen, welke wij ten vervolge aan het voorkomende in onze nummers van 5 en 8 April ll., 27 en 28 mededeelen.

Wij willen alzoo nogmaals Nieuw-Guinea in beschouwing nemen, en wel van Prins Frederik Hendrikseiland, door Prinses Mariannestraat in het Z. W., van Nieuw-Guinea gescheiden, tot en met de beide groote N. Westelijke schiereilanden, aan de Oostzijde van de Geelvinksbaai bespoeld. Zij worden gevormd door de diep in het land indringende Rijklof van Goensbaai, ook wel Mac-Chiersgolf geheeten, volgens de inlanders Tetok-Berouw genoemd. Rondom het Noorden van deze uitgestrektheid, eene lengte van 12 graden beslaande, liggen vele eilanden, waarvan die het meest Oostelijk gelegen zijn, zoowel als de N. O. kust van Nieuw Guinea op de ontdekkingsreizen van Freycinet, Duperrey en Dumont d'Urville, meermalen zijn bezocht en te dier gelegenheid ten deele opgenomen. Langs de Zuidkust, waar zich de reisweg van Sidney naar Singapore en China rigt, hebben uit dien hoofde Engelsche schepen veeltijds het vaarwater bezocht en in de gevaarlijke Torres-straat is menig Engelsch schip verloren gegaan. De westkust is door de Nederlanders in de 17de eeuw veelvuldige malen aangedaan; van de Tritonsbaai zuidwaarts, hebben onze landgenooten sedert 35 jaren de kusten meermalen onderzocht.

Ten aanzien van het aangeduide westelijke gedeelte van Nieuw Guinea, moet men aannemen, dat het belangrijk is te achten, om de algemeene scheepvaart der beschaafde natien te hulp te komen, zoowel als de eigene handels-betrekkingen in den Indischen Archipel uit te breiden. Bovendien hebben de vele volksstammen, over deze uitgestrekte landstreek verspreid, groote behoefte aan de bescherming van een krachtig gouvernement, dat, zoo als het koloniaal Nederlandsch bewind, door den geheel Indischen Archipel, bij de rustige ingezetenen bemind en geëerbiedigd, doch bij de geweldenaars en zeeroovers gevreesd wordt. Door de tegenwoordigheid van dat gouvernement gesteund, zal zich de vreedzame bevolking aangespoord gevoelen, om zich op landbouw, nijverheid en visscherij toe te leggen; dan ook zal de koopman verschijnen, wanneer hij verzekerd is producten ter inkoop of ruil te vinden, tegen geweven goederen, ijzerwaren, kramerijen, enz.

In den omtrek der zuidelijke monding van Prinses Marianne's straat, zal eene pleisterplaats voor de scheepvaart van buitengewoon nut wezen. Schepen, die van de Zuid- of Oostkust van Nieuw-Holland na eene gevaarvolle reis door de Torres-straat, daar omstreeks aankomen, zullen dikwijls het behoud van bodem en manschappen te danken hebben aan eene haven, waar men verpleging voor zieken en scheepsbenoodigdheden tot herstel van schip of tuig zal vinden. Thans is Koepang op Timor de naaste haven, doch die afstand is groot voor een ontredderd schip en zieke bemanning, zonder te gewagen van schipbreukelingen, die zoo als thans, nimmer teregt komen.

Maar zal, omtrent het opgegeven punt, eene geschikte baai of bogt te vinden wezen? Zoo ver wij weten is die kust laag en moerassig en derhalve, naar alle waarschijnlijkheid, ongezond. Een nader onderzoek is, uit dien hoofde, een noodzakelijk vereischte. Die daarmede belast mogten worden, behooren zich te wachten voor de misgreep door de Engelschen op den overwal, namelijk op de Noordkust van Nieuw-Holland begaan. Daar werd, op den aandrang van Earl, die zich met onzen Indischen archipel van nabij had weten bekend te maken, de kolonie Victoria of Fort Essington gesticht. Het zoude eigenlijk geene kolonie zijn, zoo als die op de Oost- en Westkust van Nieuw-Holland, maar een „station" ten behoeve der scheepvaart. Na een kortstondig bestaan moest het etablissement, ten gevolge van veelvuldige sterfte en groote kostbaarheid opgeheven worden.

In het noorden van ons westelijk gedeelte van Nieuw Guinea, biedt zich als van zelf aan, de westhoek van de Geelvinksbaai, waar onderscheidene Fransche scheepsbevelhebbers zich hebben opgehouden en welke door hen als eene geschikte ververschingsplaats en veilige haven geprezen wordt, namelijk Dorei (Dory), ook Dorei-haven genoemd. Volgens de namen in 1705 door de Nederlandsche ontdekkers aan die omstreken gegeven, ligt Dorei in een bogt, gevormd door den Groenen-hoek en Boompjes-Westhoek. Op eenigen afstand van de kust ligt het Arfak-gebergte, welke

uitstekende toppen heeft, die worden opgegeven zich tot 8000 Nederl. el boven het zeevlak te verheffen. Er zijn gunstige berigten van de zendelingen Geisler en Ottow. die er zich sedert ruim twee jaren bevinden. Dorei zelf en de naburige kusten en eilandjes zijn bevolkt door vreedzame menschen, bij wie die zendelingen een allezins gunstig onthaal hebben gevonden. Hun voortdurend verblijf strekt er tot aanvankelijke beschaving der bevolking, en ofschoon de zendelingen er in den beginne door koortsen zijn gekweld geworden, schijnt zulks sedert eenigen tijd niet meer het geval te wezen. Voordeelige opgaven van een anderen aard, heeft men te danken aan den officier der Nederl. marine, de Bruyn-Kops. Volgens hem, verdient Dorei of het tegenover liggende eilandje Massinama voor eene nederzetting in aanmerking te komen.

De gunstige ligging dier beide punten aan en in de nabijheid van baaijen, waar genoegzame diepte voor groote schepen gevonden wordt, alwaar men ten allen tijde, langs zuiver vaarwater, kan binnenkomen, en de schepen eene veilige ligplaats hebben, waar ook brandhout en drinkwater bij de hand zijn; ziedaar voordeelen, waaromtrent de Heer de Bruyn Kops het met de Fransche zeelieden eens is. Maar bovendien maakt de vruchtbaarheid van den bodem, eene kust zonder moerassige streken, een glooijend landschap, dat door het zacht oploopend terrein dit gewest naar Java doet gelijken, dat deze kustenstreek beoosten het Arfak-gebergte, voor den natten rijstbouw en vele andere voortbrengselen bijzonder geschikt is. Javanen zullen er een land vinden, dat gemakkelijk bebouwd kan worden, zoodat de Papoes dier streken zich zeer waarschijnlijk door hun voorbeeld zullen laten leiden en de landbouw er eene voorspoedige ontwikkeling zal kunnen ondervinden. Ook sla men het oog op het Schouten's Eiland in het Langeland of Eiland Jobie, beide dwars voor de Geelvinksbaai gelegen, alsmede op de wijdstrekkende kust dier baai, al hetwelk naar gezegd wordt, wel bevolkt is door vreedzame stammen en men zal ontwaren, dat eene ruime gelegenheid bestaat, om, van Dorei uit, het handelsverkeer uit te breiden en beschaving aan de naburige volkeren te brengen.

Mogt het derhalve bij het Indische bestuur nog niet beslist wezen, om te Dorei of in de nabuurschap een etablissement te vestigen en een garnizoen te plaatsen, dan verdient dit voorstel althans gezette en bezadigde overweging, waarbij zonder partijdigheid worde te werk gegaan, opdat het goede niet welligt worde nagelaten, omdat de aanbeveling daartoe van geen hooggeplaatst persoon is uitgegaan. Het gebeurt immers wel, dat invloedrijke personen een verstandig plan tegenwerken, enkel omdat zij vroeger een ander gevoelen hebben voorgestaan.

Niet onmogelijk is het, dat het aanleggen eener sterkte en het vormen eener kolonisatie van Javanen en andere inlanders te Dorei, ten gevolge zal hebben, dat de Amerikaansche walvischvangers die plaats geregeld bezoeken, even als zulks op de Sandwich-eilanden plaats heeft. Tegenwoordig bezoeken zij wel de noordkust van Nieuw-Guinea en de noordelijke groepen van den Indischen Archipel, maar zij vermijden veelal de vrijhavens om kleine kustplaatsen te bezoeken, waar geene Nederlandsche ambtenaren zijn, om hen in hunnen smokkelhandel te belemmeren. Niet zelden toch verneemt men, dat zij specerijen inruilen, tegen geweren, buskruid en katoenen lijnwaden. Zelfs het noorden van Nieuw-Guinea levert behalve massooi, belishary enz., geschikt voor de Chinesche markt. ook zoogenoemde wilde muscaatnoten, een zeer gewild artikel voor den smokkelhandel. Werden die artikelen, als gepermiteerde handelswaren te Dorei aangetroffen, zoowel als allerlei scheepsbenoodigdheden, dan kon aldaar eene groote markt zich vestigen, welke door Amerikaansche walvischvangers op hunne togten naar de noordsche zeëen en de Japansche streken en evenzeer op hunnen terugtogt naar den zuidelijken oceaan werd bezocht.

De eigenlijke westkust van Nieuw-Guinea komt meer regtstreeks in aanmerking met betrekking tot de uitbreiding van het verkeer in den Indischen Archipel. Met den blik daarop is het voorzeker van belang, dat eene zoo uitgestrekte kustenstreek haar aandeel levere aan voortbrengselen voor de algemeene markt, en op hare beurt katoenen stoffen, ijzerwaren, enz., in geregelden ruilhandel verbruike. Na hetgeen reeds in ons vorig artikel omtrent de Westkust in het algemeen en omtrent Merkusoord in het bijzonder is gezegd, kunnen wij deswege kort zijn

De punten, die zich het meest voor een etablissement schijnen aan te bevelen, zijn aan den noorder- of zuideringang van de Rijklof van Goensbaai en in de Tritonsbaai. Mogt echter in de nabuurschap van het eiland Lakahia, een vaarwater worden gevonden, waardoor eene gemeenschap met het binnenste gedeelte van de Geelvinksbaai konde worden daargesteld, dan zoude die nabuurschap welligt de voorkeur verdienen boven de Tritonsbaai. Het stoomschip *Etna* is naar Nieuw-Guinea gestevend, aan boord hebbende een lid der natuurkundige commissie, een kapitein der genie, enz., die gezamenlijk eene commissie van onderzoek vormen. Zij moet eene geschikte plaats uitzoeken tot het daarstellen van een etablissement. Het is te wenschen, dat de commissie voorzien zij van een instructie in geen bekrompen geest gesteld, en dat een helder oordeel bij de keuze van etablissementen, in den geest als door ons aangegeven, moge voorzitten. Het is grootelijks af te keuren, zoo als onder van Delden is geschied, om wanneer men een emplacement gaat uitzoeken, het personeel voor het etablissement te gelijkertijd aan boord te hebben. Daarvoor is de ruimte aan boord bekrompen en de menschen komen ziek of met voorbeschiktheid tot ziekten aan den wal. Beter is het, eerst eene keuze te doen en voorts een officier der genie met eenig werkvolk en het benoodigde getal kettinggangers, vergezeld van een klein militair detachement, om die gasten, en de inlanders des noods in bedwang te houden, daar heen te zenden. Is dan het fort met de noodige woningen gereed, dan brenge men er heen den civielen gezaghebber met het overige personeel en een versche bezetting voor het fort, eenige kettinggangers en Javaansche kolonisten met hunne vrouwen en kinderen. De gezaghebber moet een man wezen, in staat niet enkel de weinig beschaafde bevolking ontzag in te boezemen, maar ook om haar vertrouwen te winnen, op dat hij haar wete u t te lokken, producten te verzamelen of aan te kweeken, en in dier voege voorraad van handen te hebben, wanneer vreemde handelaars zich mogten opdoen. Daardoor worden zij aan gezetten arbeid gewoon, en gewennen zich langzamerhand tot geregelden landbouw en visscherij. Doch men vergete nimmer in het verkeer met die menschen, dat de Papoes van Nieuw-Guinea over het algemeen met ontzag en liefde voor het Nederlandsche gouvernement zijn bezield, dewijl zij de overtuiging hebben tegen geweldenarijen beveiligd en beschermd te zullen worden.

IN GEZONDEN STUKKEN.

De afdeeling Malang was dezer dagen de schouwplaats van gebeurtenissen, der vermelding overwaardig. Nauwelijks toch had zich de treurmare verspreid, dat het der hooge Regering behaagd had den WelEdl. Gestr. Hr O. van Polanen Petel, tot Assistent-Resident van Krawang te bevorderen, of de verslagenheid maakte hier zich van alle gemoederen meester, — en te regt: elk toch, die naar waarheid erkent wat genoemde ambtenaar, gedurende diens vierjarig bestuur, voor de ontwikkeling van het productief vermogen der afdeeling Malang verrigtte, elk, die gelegenheid had optemerken, wat die heer, door zijne meer dan gewone menschenkennis en ongemeene bedrevenheid in de Javaansche taal, voor den inlander was, zal zich ligtelijk kunnen verklaren dat de harten van Malang's bevolking met diepen weemoed vervuld werden. De gedachte alleen dat de onderwerpelijke benoeming voor den heer Petel, de overgang tot het residentschap zoude zijn, deed, voor een oogenblik eigen leed vergeten, om zich in de goede vóóruitzigten van den meergenoemden te verlustigen.

Op den 14den April werd aan ZEd. eene afscheidspartij op Kendal-pajak gegeven, eene partij, welke evenzeer van den goeden smaak, als van de onbekrompenheid des edelen gastheers getuigde: dit feest werd den 19den April door een soortgelijk, namens de ingezetenen van Malang, opgevolgd en den 21sten dier maand, door eene derde en laatste festiviteit, ten huize van den Regent, besloten. Op al die bijeenkomsten, werd menige heildronk, uit de volheid des harten, den heer Petel en den zijnen aangeboden, en duidelijk was het, dat allen slechts door één eenig gevoel, door dat van liefde en achting, jegens den hoog verééfden en de zijnen bezield werden. Indien ooit het schouwspel van volkomene eenstemmigheid, van volledige eensgezindheid gegeven werd, het was ter gelegenheid der vermelde afscheidsdinés, waarvan, in den ruimsten zin des woords, gezegd kan worden, dat allen, slechts één hart en ééne zin vormden.

Het vertrek van den heer Petel viel voor op den 23sten dezer, en werd, op uitdrukkelijk verlangen van dien heer (wars van elke ijdele vertooning) slechts door een betrekkelijk gering getal personen bijgewoond.

Hoogst aandoenlijk was het laatst vaarwel der Europesche en inlandsche ambtenaren te Lawang: — woorden ontbraken om aan het overkropt gemoed lucht te geven, en tranen, (welke ook, te zijner tijd, het oog van den man niet ontsieren,) en hartelijke omhelzingen waren de taal, waarvan de ziel zich bediende, om aan hare gewaarwordingen vrije ruimte te verschaffen. Lang zal het voortreffelijk bestuur van den heer Petel bij Malang's ingezetenen in dankbare herinnering blijven en veelvuldig zijn de heilwenschen, welke én voor ZWE. Gest. en voor de zijnen, door allen zonder onderscheid, geslaakt worden.

Honneur à qui de droit.

DIXI.

SCHEEPSBERIGTEN

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum		Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Van.
April	28	Nederl. Ind.	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia.
„	—	Engelsch	Sea Bird.	J. Stephenson.	Glasgow.
„	30	Nederl. Ind.	Machmoed.	Moht. bin Malik.	Banjermassing.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Naar
April.	28	Nederl. Ind.	Stoomschip Ambon.	F. A. B. Hugenholtz.	Mol v Mak. en Timor.
„	29	„ „	Krabbe.	Mardam.	Pasoeroean.
„	—	Oostenrijksch	Splendido.	G. Visin.	Singapore.
„	—	Nederlandsch	L'Union.	L J. van de Pol.	Grissee
„	30	Z. M.	Stoomschip Gedeh.	Kapt. ter-zee B. H. Staring.	Koerstellende om de oost.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Zweedsch	Maria Charlotte.	Schmidt.	Falmouth.	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsch	Dina.	De Haan.	In lossing.	„ „ „ „
„	Factorij.	Jansen.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
Hamburg	Elbe.	Muhlenroth.	In reparatie.	„ „ „ „ „ „
Nederlandsch	L'Union.	Van de Pol.	Grissee.	B. J. van Eck & Co.
„	Nicot.	J. Amesz.	Amsterdam.	P. Kervel & Co.
„	Java Koerier.	K. B de Weerdt.	„	„ „ „ „
Hamburg	Horizont.	Becker.	„	Wm. Mathieu & Co.
Engelsch	Harvest Home.	Wright.	China.	McMillan Marten & Co.
„	Emily Jane.	Copelstone.	Te koop.	„ „ „ „
„	Helen Lindsay.	Goble.	Onbepaald,	„ „ „ „
„	Agamemnon.	Thompson.	Sydny.	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Menado.	Couteron.	„	B. Kopersmit & Co.
„	Eclipse.	Doeksen.	Nederland.	„ „ „ „
„	Admiraal Jan Evertsen.	H. H. Tekelenburg.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Stoomschip Macassar.	Schmit.	Onbepaald.	„ „ „ „

Vertrokken Passagiers.

Met de stoomboot *Ambon*, de heer B. J. E. Roskott, en F. Chapman, Z. M. troepen en bannelingen.

Aangekomen Passagiers.

Met de stoomboot *Palembang*, de heeren Prinsen, van Vlierden. Hamel, Diepenbroek, van Kesteren, de Heus, Nicolai, Mejufv. van Geerdt, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; schoenerbrik Macassar; stoomschip Madura en roei kanonneerboot N°. 14; de schepen Norman, Agamemnon, Elbe, Goede Verwachting, Willem kroonprins der Nederlanden. Eclipse, Gertrude, Admiraal Jan Evertsen en Sea Bird; het stoomschip Makasser; de barken Fatal Ma-ân, Saijan Maskoor Goansien, Fathal Kair, Baltimore, Soedul Gair, Kattammool Maspandan, Princes Alice, Dina, Harvest Home, Alliancé, Henry Winch, Nicot Menado, Java Courier, Factorij, Twent en Aljoesoor; de brikken Henriette, Elizabeth Jacoba, Jeannette Maria en L'Esperance; de schoeners Saparoea, Hiatlie, Tjilatjap, Bientang Timor, Ardjoeno, Emily, Jane en Bella; de kotter Krabbe.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

19 April. De Ned. Ind. schoener *King Gowan*, gezagv. Hoormat, van Soerabaya den 10 April; de Ned. Ind. schoener *Almook Tassam*. gezagv. Said Alie bin Achmat Alhabassij, van Soerabaya den 12 April.

22 April. De Ned. Ind. brik *Sophia*, gezagv. G. Schuit, van Soerabaya den 15 April.

24 April. De Ned. Ind. bark *Fathal Haer*, gezagv. Sech Mohamat bin Oembarak Bahaloan, van Samarang den 14 April.

VERTROKKEN.

21 April. De Ned. Ind. schoener *Fathool Haer*, gezagv. Said Alie bin Mohamat Molahilla, naar Sumbawa.

24 April. De Ned. Ind. bark *Kasbalhaer*, gezagv. Said Mohamat bin Oemar Assegaf, naar Samarang.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Schoeners Mansoer, Sumanap, King Gowan en Almook Tassam; de barken Fathoolwadoet, Abool Hair, Fathulkarim, Fatahool Moebarak, Salma en Fathal Haer; de brikken Risgilhaer en Rachman; het schip Ammana Tulbarie; het barkschip Abbool Hassim en de kotter Sie Berkat.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 29sten April tot en met den 1sten Mei 1858.

AANVOER.

Van Glasgow per het Eng. schip *Sea Bird*, gezagv. Stephenson, agenten Major Matzen & Co.

177 collies machinerien, 24 manden aardewerken, 1 kistje monsters, 14 suikerpannen. Adam & Co; 7 kistjes koopmanschappen, J Brook; 26 kistjes koopmanschappen, Schimmelpenninck & Co; 86 collies aardewerk en koopmanschappen, 8 vaten wijn, 1 vat klinknagels, 2833 staven en bossen, bundels ijzer Order; 5100 collies divers ijzerwerk, 16 tonnen steenkolen, 314 tonnen steenkolen, 61.16 tonnen steenkolen, 122 collies machinerien, 18 collies wijn, 8510 vloersteenen, 148 collies koopmanschappen en kleinigheden, Major Matzen & Co.

Van Batavia per stoomschip *Palembang*, gezagv. Roseboom, agenten B. Kopersmit & Co.

13 kisten koper, 20 picols spijkers, 5 stuks tin, 1 riem teerpapier, Fraser Eaton & Co; 15 kisten lijnwaden, McMillan Marten & Co; 3 kisten lijnwaden, P. Kervel & Co.

Van Banjarmassing per de Nederl Ind. schoener *Machmoed*, gezagv. Mohamat bin Malik. agent Gezagvoerder.

9330 stuks kadjangmatten, 6180 stuks maloekoematten. 175/100 picols dammar, 2 picol was, 35 potten kroewing-olie, Gezagvoerder.

UITVOER.

Naar Sumanap en Samarang per de Nederl. Ind. bark *Nawan Eljoesoor*, gezagv. J. C. Monteiro.

Ballast.

Naar Sandelhout Eiland per de Eng. brik *Princes Alice* thans hernd. *Fulkus Sesar*, gezagv. Seeh Abdulla bin Osman.

2 kisten madapollams, McMillan Marten en Co; 1 kist geweren, Kruer von Oven en Co; 10 picols jav. koperwerk en kleinigheden, diverse Arabieren.

Naar Nederland via Tjilatjap per het Nederl. schip *Vereeniging*, gezagv. E Groeneveld.

1 reiswagen, 3 koffers en 2 kisten, Vadet; 1171 schuitjes tin, 600 picols, 100 picols rotting N H. M.

Naar Nederland per het Nederl schip *Elisabeth Jacoba*, gezagv. Lucas.

2250 picols koffij, N. H. M.

Marktprijzen.

Suiker N°. 16 per picol ƒ 16½.
Koffij per picol ƒ 26.—
Rijst (cargo) per koijang ƒ 170 à ƒ 180.—
Id. (witte) „ „ ƒ 225 à ƒ 240.—
Komkommers per 100 st. ƒ 250 à ƒ 300.—
Arak per legger ƒ 70.—
Olie (Klapper).
Olie (Katjang).
Kadjang Matten.
Rotting. ƒ 9 à ƒ 10.—
Wisselkoers. Pari.

GEDRUKT BIJ E. FUHRI & CO TE SOERABAYA.